Załącznik nr 1
do uchwały Nr XXX/299/2004
Rady Gminy Stężyca z dnia 30 grudnia 2004 r.

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w gminie Stężyca na rok 2005

WPROWADZENIE:

Działania zaplanowane w ramach tegorocznego gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych zgodne są z celami Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2000 – 2005 oraz wychodzą naprzeciw obecnym tendencjom i potrzebom środowisk w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych.

Podstawą prawną działań związanych z rozwiązywaniem problemów alkoholowych jest *Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku.* Zgodnie z treścią tej ustawy istnieją dwie podstawowe formy planowania, organizowania i finansowania działań związanych z rozwiązywaniem problemów alkoholowych w Polsce. Pierwsza to działania administracji szczebla centralnego i wojewódzkiego ujęte w formie Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, druga to działania samorządów gminnych ujmowane w formie Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Podstawowymi celami tych programów jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych, zmniejszenie rozmiaru tych, które aktualnie występują oraz zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami. W latach 1992-1999 i 2000-2005 w regionie europejskim realizowany jest Europejski Plan Działań wobec Alkoholu (European Alcohol Action Plan), koordynowany przez Światową Organizację Zdrowia i realizowany pod auspicjami Rady Europy. Przy opracowywaniu polskiego Narodowego Programu przyjęto założenie o poszukiwaniu form integracji polskich i europejskich strategii i metod działania a co za tym idzie tożsame elementy stały się podstawą do stworzenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2005.

Wśród istniejących wielu zagrożeń społecznych współczesnej cywilizacji chyba najbardziej wszechobecnym jest alkoholizm. I to nie tylko z powodu rozpowszechnienia samego zjawiska (biorąc pod uwagę tylko liczbę osób uzależnionych szacowaną na ok. 600 - 700 tys.) ale także poprzez funkcjonujące

placówki wychowawcze i karne. Są także czynnikami pozwalającymi na skuteczniejsze wyjście z nałogu. Dlatego w programie, który będzie realizować samorząd gminy tak wiele środków zamierza się przeznaczyć na działania profilaktyczne poprzez kulturę fizyczną i sport.

KIERUNKI DZIAŁAŃ

I. Współpraca samorządu gminnego z placówkami oświatowymi w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych.

Samorząd gminy nawiązując współpracę z placówkami oświatowymi realizuje priorytet strategii gminy, jaką jest rozwój kapitału ludzkiego opartego na wiedzy i aktywności. Został wdrożony program aktywizacji dzieci i młodzieży, oparty na Narodowym Programie Zdrowia na lata 1996-2005, dokumencie rządowym, który za pierwszy cel operacyjny uznaje zwiększenie aktywności fizycznej ludności jako profilaktykę zaburzeń. Dlatego samorząd gminy, aby upowszechnić systematyczną aktywizację (sportową, informacyjną, edukacyjną) czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, chce stworzyć program budowy inwestycji profilaktycznych.

Celem działań w tym zakresie w 2005r. będzie:

- prowadzenie w szkołach na terenie gminy: profilaktyki i doradztwa dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i osób doświadczających przemocy w związku z chorobą alkoholową,
- wspomaganie lokalnych przedsięwzięć zmierzających do rozszerzenia działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, o zasięgu gminnym, przy czym priorytetowe znaczenie będzie miał program dotyczący działań profilaktycznych przez edukację zdrowotną i sport.

Osiągnięciu założonego celu służyć będzie:

- wspomaganie lokalnych przedsięwzięć zmierzających do ukończenia budowy Zaplecza Korekcyjno – Socjalnego w Klukowej Hucie.

Środki zaplanowane: 120.000 zł

wielorakie rozwiązania instytucjonalne i organizacyjne zbudowane z myślą o rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
Wśród najważniejszych polskich problemów alkoholowych wymienia się:

> Samoniszczenie osób uzależnionych od alkoholu - w Polsce żyje ok. 600 700 tys. osób uzależnionych od alkoholu, które doznają bardzo poważnych szkód zdrowotnych prowadzących do przedwczesnej śmierci.
> Szkody zdrowotne u nadużywających alkoholu osób dorosłych - ok. 1,5-1,8 mln pacjentów leczących się z powodu różnych chorób u lekarzy specjalistów i w podstawowej opiece zdrowotnej poważnie nadużywa alkoholu, co powoduje, że ich leczenie jest mniej efektywne powodując tym samym zwiększenie szkód zdrowotnych oraz podnosząc koszty świadczeń zdrowotnych.
> Szkody występujące u nadużywającej alkoholu młodzieży - badania wykazują, iż ok. 20% nastolatków nadużywa alkoholu w sposób przynoszący poważne szkody dla ich rozwoju fizycznego, psychicznego i moralnego
> Przemoc domowa i inne szkody w rodzinie z problemem alkoholowym - ok. 3-4 mln osób żyje w rodzinach, w których z powodu powtarzającej się nietrzeźwości dochodzi do przemocy, zaniedbań, ubóstwa, demoralizacji oraz innych zjawisk powodujących stres, współuzależnienie i inne szkody osobiste u członków rodziny.
> Alkoholowa dezorganizacja środowiska pracy - nietrzeźwość w miejscu pracy jest częstą przyczyną wypadków oraz obniżenia wydajności pracy.
> Przestępstwa i wykroczenia popełniane przez osoby nietrzeźwe - na szczególną uwagę zasługują tu takie zjawiska jak nietrzeźwość kierowców i powodowane przez nich wypadki,
> Łamanie prawa związane z handlem napojami alkoholowymi - szczególnie ważnym zjawiskiem w tym zakresie jest naruszenie prawa związane ze sprzedażą alkoholu osobom nieletnim (w świetle najnowszej nowelizacji ustawy o wychowaniu w trzeźwości jest to przestępstwo), nielegalny handel napojami alkoholowymi i promocja alkoholu

Powyższe problemy wyznaczają główne kierunki działań, w tym obszar współpracy wszystkich szczebli samorządów oraz administracji rządowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych. W wychowaniu zdrowego społeczeństwa jednymi z kluczowych czynników są kultura fizyczna i sport. Wpływają one nie tylko na prawidłowy rozwój fizyczny, ale także są naturalnymi bodźcami ograniczającym wszelkie działania patologiczne w tym alkoholizm. Inwestowanie w wychowanie fizyczne, rekreację ruchową i sport, szczególnie ten uprawiany przez dzieci i młodzież jest najlepszym sposobem na walkę z patologiami. Daje im możliwość atrakcyjnego spędzania czasu wolnego. Niesie jednocześnie za sobą ograniczenie wydatków na lecznictwo, zakłady odwykowe,

II. Wspieranie programów realizowanych przez instytucje i podmioty pozarządowe oraz organizacje samopomocowe zajmujące się rozwiązywaniem problemów alkoholowych na terenie gminy.

Część zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych powinny przejąć organizacje pozarządowe, które mogą stać się ważnym partnerem współrealizującym zadania na poziomie gminy.

Celem działań w tym zakresie byłoby:

- wsparcie działań organizacji pozarządowych oraz organizacji samopomocowych działających na terenie gminy realizujących zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w zakresie określonym poniżej wyłonione w drodze konkursu.

Osiągnięciu założonego celu służyć będzie realizacja zadań:

- Dofinansowanie działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe szczególnie w zakresie:
  - organizacji i realizacji programów edukacyjno – profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży szkolnej,
  - organizacji pomocy psychologicznej i terapeutycznej dla ofiar przemocy domowej z rodzin alkoholowych,
  - organizacji pomocy terapeutycznej dla dzieci z rodzin alkoholowych.
- Wsparcia działań organizacji samopomocowych m. in. Stowarzyszeń Abstynenckich.

Środki zaplanowane:5.000 zł

III. Profilaktyczne oddziaływanie wobec dzieci i młodzieży szkolnej.

Znajomość zagadnień związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych pozwala na skuteczne oddziaływanie oraz szybszą pomoc osobom podatnym na uzależnienia, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, co pozwala ograniczyć koszty społeczne, ekonomiczne wynikające z tej sytuacji.

Celem tegorocznych działań w tym zakresie jest:

- realizacja programów profilaktyczno – edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, które pozwolą na podniesienie wiedzy w zakresie problemów alkoholowych, wpływu uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu na funkcjonowanie i życie człowieka w społeczeństwie a jednocześnie wpłyną na minimalizację

skutków tych problemów w środowisku,

- przeciwdziałanie powstawaniu negatywnych następstw używania i nadużywania alkoholu w środowisku młodzieżowym,
- obniżanie kulturowej i społecznej akceptacji picia alkoholu,
- podwyższenie granicy wieku pierwszego kontaktu z alkoholem.

Osiągnięciu założonego celu służyć będzie realizacja zadań

- organizowanie programów profilaktyczno – edukacyjnych w formie przedstawień teatralnych dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów
- profilaktyczne i psychoedukacyjne oddziaływanie na postawy i umiejętności ważne dla zdrowia i decyzji związanych z piciem alkoholu, realizowane w formie autorskich programów kierowanych do uczniów gimnazjów,
- prowadzenie działalności propagandowej nt. szkodliwości alkoholizmu w życiu osobistym, rodzinnym, społecznym i zawodowym poprzez zakup i rozpowszechnianie broszur, plakatów i ulotek,
- dofinansowanie działalności Przez Sport do Trzeźwości, celem poszerzenia oferty zajęć sportowo – rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży szkolnej w ramach szeroko pojętej profilaktyki.
- dofinansowanie działalności świetlic środowiskowych w obiektach zlikwidowanych szkół wiejskich (dotyczy m-ci Sikorzyno).

IV. Ograniczanie dostępności do alkoholu.

Szczegółowy wykaz informacji ograniczających dostępność do alkoholu zawarty jest w art. 13,14,15,16 i 17 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Celem działań w tym zakresie będzie:

- realizacja art. 13 – 17 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- przestrzeganie zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży,
- ograniczanie uchwałą Rady Gminy, ilości punktów sprzedaży napojów alkoholowych,

- kontrola przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi dokonywana przez organ wydający zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, obejmująca:
    - sprawdzenie punktu przed wydaniem zezwolenia w zakresie spełnienia przez obiekt warunków ustawowych,
    - sprawdzenie punktu w zakresie zgodności prowadzonej działalności z ustawą i warunkami określonymi w zezwoleniu na sprzedaż napojów alkoholowych.

Osiągnięciu założonego celu służyć będzie

działalność gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Ponadto gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych inicjuje działania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie gminy oraz podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie odwykowym.

V. Interwencje wobec przejawów nadużywania alkoholu.

Po reformie służby zdrowia w 1999 r. zmienił się system finansowania świadczeń zdrowotnych, w tym także świadczeń lecznictwa odwykowego. Większość działających placówek musiała ulec reorganizacji, wiele z nich zmieniło formę funkcjonowania. Placówki lecznictwa odwykowego są finansowane: ostatnio w ramach kontraktów z Regionalnymi Kasami Chorych, a obecnie z Narodowego Funduszu Zdrowia. Lecznictwo odwykowe jest jedną z podstawowych form pomocy osobom uzależnionym od alkoholu a także członkom ich rodzin. Osoby uzależnione od alkoholu nie zawsze jednak chcą poddać się leczeniu odwykowemu i tu niezbędne jest podjęcie stosownych działań w celu zmotywowania tych osób do podjęcia leczenia.

Inną i bardzo skuteczną pomoc i informację w rozwiązywaniu problemów alkoholowych można uzyskiwać w Punktach Konsultacyjnych. Taki Punkt powstał w naszej gminie w siedzibie Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Stężycy. Nie uzyskał on jednak wsparcia finansowego z Narodowego Funduszu Zdrowia i dlatego jest dofinansowywany ze środków przeznaczonych na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Celem działań w tym zakresie będzie:

- zachowanie działalności Punktu Konsultacyjnego w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Stężycy, którego zadaniem jest udzielanie pomocy i informacji osobom uzależnionym od alkoholu, członkom ich rodzin, na temat zagrożeń, wynikających z nadużywania alkoholu, sposobów ich unikania oraz możliwości leczenia choroby alkoholowej; uczenia wczesnego rozpoznawania sygnałów, wskazujących na rozwijanie się procesu uzależnienia oraz umiejętności kontrolowania rozmiarów picia,
- rozpatrywanie zgłoszeń, dotyczących podjęcia stosownych działań wobec osób nadużywających alkohol, które zakłócają spokój i bezpieczeństwo rodziny, bądź porządek publiczny,
- podejmowanie postępowania sprawdzającego, pozwalającego ustalić stopień uzależnienia od alkoholu – przeprowadzenie w tym celu rozmów i wywiadów środowiskowych,
- kierowanie do sądu wniosków o zastosowanie przymusu leczenia odwykowego wobec osób, których nie udało się zmotywować do podjęcia leczenia dobrowolnie,
- współpraca z organami spoza terenu gminy, zajmującymi się rozwiązywaniem problemów alkoholowych i leczeniem uzależnień.

Osiągnięciu założonego celu służyć będzie realizacja zadań:

1. Dofinansowanie Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Stężycy.
2. Sfinansowanie badań specjalistycznych, osób kierowanych na leczenie przymusowe do placówek odwykowych.

VI. Udzielanie wsparcia członkom rodzin z problemem alkoholowym.

Alkoholizm w rodzinach łączy się z niedostatkiem finansowym na zakup niezbędnych środków potrzebnych do życia i normalnego funkcjonowania w społeczeństwie. Dzieci z tego powodu często do szkoły przychodzą głodne, pozbawione podstawowych podręczników i przyborów szkolnych. Dzieci te również nie korzystają z zorganizowanych klasowych wycieczek i kolonii.
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej może pomóc tylko tym rodzinom gdzie dochód nie przekracza ustawowo ustalonych norm.

Środki zaplanowane na realizację działań od III do VII : 45.000 zł.

WYNAGRODZENIE CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.

Ustala się wynagrodzenie dla Członków Komisji za każde posiedzenie, w wysokości 15 % minimalnego wynagrodzenia.